

CEN – Eiropas Standartizācijas komiteja

CENELEC – Eiropas Elektrotehnikas standartizācijas komiteja

STANDARTI VIDEI

Kāpēc publiskajam sektoram vajadzētu iesaistīties standartizācijā?

Vides aizsardzība ir joma, kuras problēmjautājumi un izaicinājumi ar katru dienu kļūst arvien aktuālāki un tiem nepieciešamie risinājumi – arvien neatliekamāki. Publiskajam sektoram ir ļoti nozīmīga loma šo izaicinājumu pārvarēšanā, jo tas spēj risināt ar vidi saistīto problemātiku, izmantojot, piemēram likumdošanu vai citus regulējošos mehānismus. Šī brošūra piedāvā pārskatu par to, kā standartus var izmantot ietekmes uz vidi mazināšanai un rīcībpolitiku īstenošanas atbalstam.

STANDARTI VIDEI

Viena no efektīvākajām pieejām, kā īstenot integrālu un koordinētu rīcību vides aizsardzības jautājumos, ir panākt, lai visas iesaistītās ieinteresētās puses vienotu **kopēja valoda**. Un tieši standarti spēj to nodrošināt.

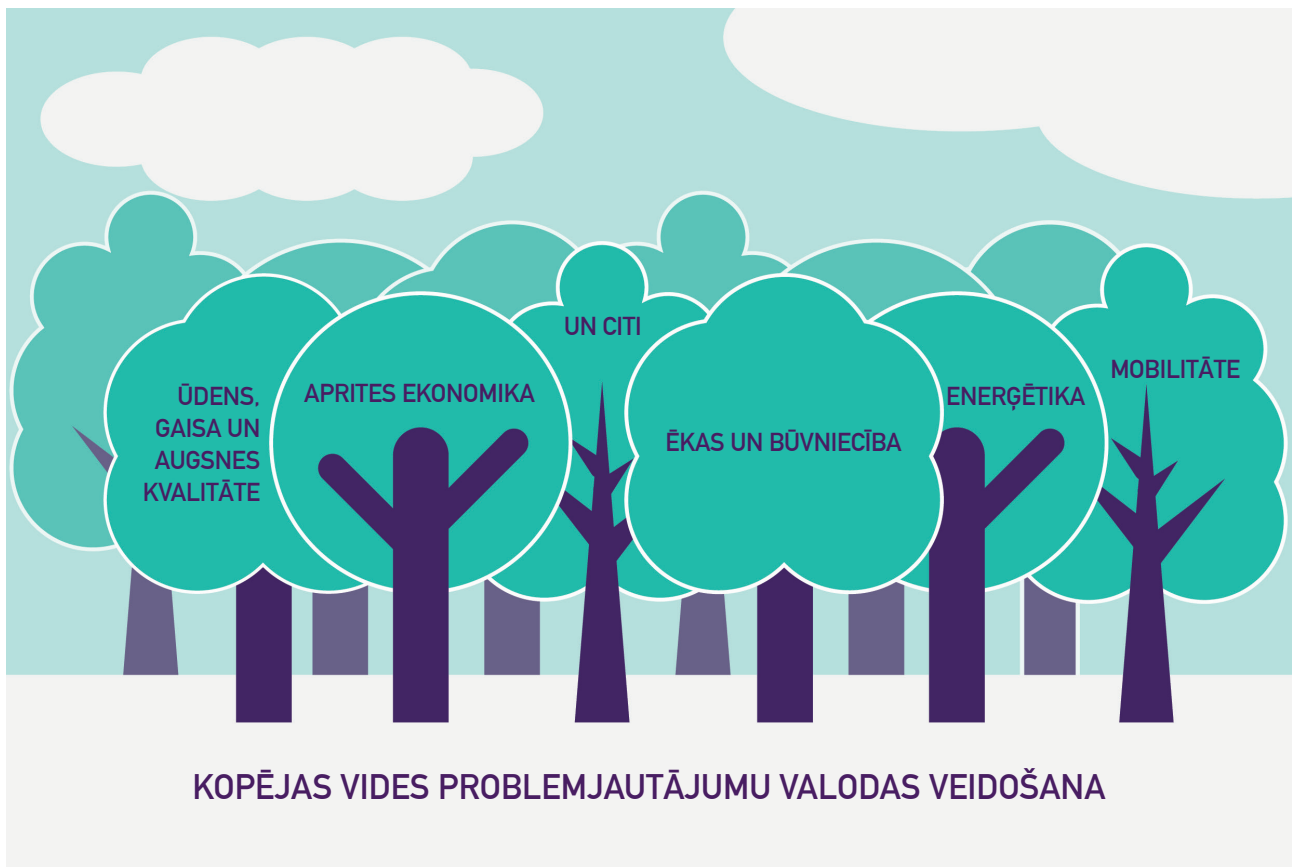
Standartizācijai ir nozīmīga loma vides aizsardzības jautājumu risināšanā. Piemēram, **Eiropas zaļais kurss (Green Deal)** apņemas konsekventi izmantot standartizāciju, lai sekmētu sabiedrības, vides un ekonomisko pārveidi un inovācijas. Tas skar tādas būtiskas tēmas kā aprites ekonomika, pāreja uz tīru un atjaunojamu enerģiju, mobilitāte, bioloģiskā daudzveidība u.c.

Standartu loma ir izšķiroša gan vides aizsardzības jomās, tostarp tradicionālajās, piemēram, ūdens un gaisa kvalitāte, gan arī dažādās tautsaimniecības nozarēs, piemēram, būvniecība, enerģētika, elektronikas preču ražošana u.c.

STANDARTI ĪSUMĀ

Standarti nosaka vienotus noteikumus, kas ir saprotami un pārņemami. Tie palīdz nodrošināt gan iekārtu funkcionalitāti, gan komponentu savietojamību un sadarbību. Tāpat standarti definē vienotu terminoloģiju un apraksta metodoloģiju, lai produkti, procesi un pakalpojumi būtu vieglāk saprotami, raksturojami un salīdzināmi. Piemēram, situācijās, kad nav pieejamas universālas mērīšanas metodes, mērījumu rezultātu salīdzināmība ir jāpierāda katram testa parametram, un tas nozīmē papildu izmaksas un ieguldījumus. **Risinājums ir standarti, pateicoties kuriem visas iesaistītās puses var izmantot vienādu metodiku, tādējādi veidojot vienotu atskaites sistēmu.**

Lai gan standartizācija bieži vien aptver galvenokārt tehniskos un ekonomiskos jautājumus, aizvien svarīgākas kļūst **patērētāju tiesību un vides aizsardzības** prasības. Piemēram, **vides pārvaldības sistēmu** standarti (EN ISO 14000 sērija), **pieāvā praktiskus rīkus** organizācijām atbildīgas vides politikas īstenošanai. Šo standartu **plašā ietekme** visā pasaulē apliecina, ka standarti ir nozīmīgs rīks publiskā sektora un pilsoniskās sabiedrības pārstāvju darbā.

→ Standarti palīdz izstrādāt un ieviest dažādas vadlīnijas, līdz ar to tie var izmainīt mūsu darbu, saziņu un dzīvesveidu. Ilgtspējas un vides aizsardzības jautājumiem kļūstot arvien nozīmīgākiem, pieaug arī standartizācijas loma publiskā sektora darbā.

Vides aizsardzība Eiropā – standartizācija kā ES likumdošanas būtiska sastāvdaļa?

Eiropas Savienība (ES) pēdējās desmitgadēs ir guvusi nozīmīgus panākumus vides aizsardzības jomā. Šajā starptautiskajā organizācijā, kuru veido 27 dalībvalstis, universālas rīcībpolitikas izveidei un ieviešanai visā Eiropā bija svarīga vienota pieeja – **par vides aizsardzības jautājumiem runāt kopējā valodā**.

Tieši tāpēc standartizācija ir kļuvusi par **svarīgu rīku labākam un elastīgākam regulējumam** Eiropas Savienībā: tur, kur regulējums koncentrējas uz būtiskajām prasībām vides aizsardzības jautājumos, standarti var noteikt vienādi saprotamus nosacījumus, kas ļauj ražotājiem un citām ieinteresētajām pusēm izpildīt šīs prasības. Šī pieeja (izveidota jau 1985. gadā) – saukta par **Jauno pieeju** – atslogo likumdevēju un ļauj izmantot tūkstošiem Eiropas ekspertu pieredzi, kas apkopota standartos.

Pēdējās desmitgadēs standartizācijas procesi no **nacionālā līmeņa** ir pārvietojušies **uz Eiropas un starptautisko līmeni**. Eiropas valstu iedzīvotāji no šī procesa ir guvuši ievērojamu labumu – nojaucot tirdzniecības tehniskās barjeras, Eiropas standartizācijas sistēma ir sniegusi ievērojamu ieguldījumu Eiropas vienotā tirgus izveidē, kas tādējādi ir kļuvis par vienu no konkurētspējīgākajām un plaukstošākajām pasaules ekonomiskajām telpām.

Atsevišķās jomās vides aizsardzības jautājumi ir risināti un uzlaboti kopīgas sadarbības ceļā.

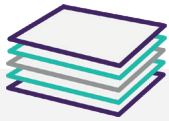
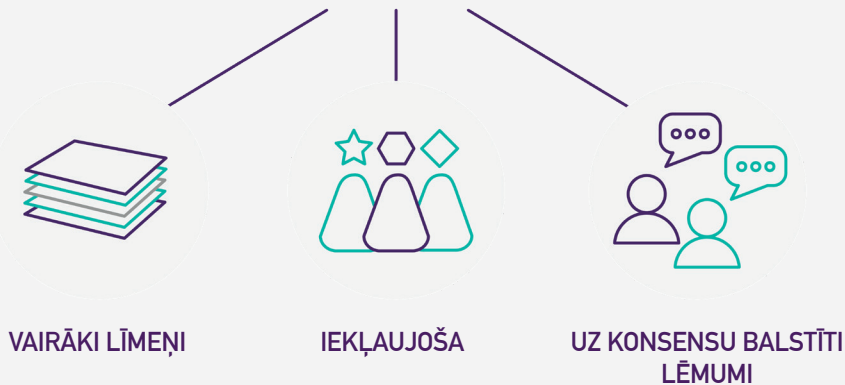
Pielietojot standartus kā rīku rīcībpolitiku mērķu sasniegšanai, Eiropas likumdošana ir kļuvusi efektīvāka un rezultatīvāka – standarti parasti tiek veidoti tā, lai tie atspoguļotu mūsdienu attīstības līmeni (*state of the art*), un tie tiktu vienādi saprasti visās ES dalībvalstīs, tādējādi veidojot kopēju valodu.

Lai risinātu vides aizsardzības problēmjautājumus, ES ir izstrādājusi atbilstošas **direktīvas**, tajā skaitā **Direktīvu par ēku energoefektivitāti, Ekodizaina direktīvu, gaisa un ūdens kvalitātes direktīvas, kā arī Direktīvu par Elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumiem**. Tāpat Eiropas standartiem ir būtiska loma stratēģisko Eiropas vides un rūpniecības politiku, t. sk. Aprites ekonomikas rīcības plāna, īstenošanā.

STANDARTI VIDEI

STANDARTIZĀCIJAS SISTĒMAS PAMATIEŽĪMES

VAIRĀKI LĪMEŅI. Standartizācijas sistēma darbojas nacionālā, Eiropas un starptautiskajā līmenī. Katrā līmenī standartizācijas procesus koordinē standartizācijas organizācijas. Eiropas Standartizācijas komiteja (CEN), Eiropas Elektrotehnikas standartizācijas komiteja (CENELEC) un Eiropas Telesakaru standartu institūts (ETSI) ir oficiālās Eiropas standartizācijas organizācijas (skat. Regulu Nr. 1025/2012). Starptautiskā Standartizācijas organizācija (ISO), Starptautiskā Elektrotehnikas komisija (IEC) un Starptautiskā Telesakaru savienība (ITU) ir oficiālās starptautiskās standartizācijas organizācijas. Nacionālajām standartizācijas institūcijām ir iespēja paust viedokli katrā jautājumā, to delegātiem pārstāvēt nacionālo viedokli Eiropas un starptautiskajās komitejās un sniegtot ieguldījumu standartizācijas procesu norisē.

IEKĻAUJOŠA. Standartus izstrādā, apvienojot dažādu ieinteresēto pušu ekspertus: uzņēmējus, ražotājus, komersantus, pētniekus, testēšanas iestāžu un sabiedrības interešu pārstāvjus, piemēram, vides un patērētāju tiesību aizsardzības organizācijas, kā arī publiskās pārvaldes iestādes. Atbilstoši vispārpieņemtajai praksei jebkura ieinteresētā puse var un tai vajadzētu deleģēt ekspertus darbam standartizācijas tehniskajās komitejās.

UZ KONSENSU BALSTĪTI LĒMUMI. Standartizācijas komitejās lēmumi tiek pieņemti, balsoties uz konsensa principu. Tas nozīmē, ka noslēdzošais balsojums par katra standarta pieņemšanu atspoguļo lēmumu, kuram piekrīt visi dalībnieki.

Kāpēc standartizācija ir svarīga vides aizsardzības jautājumus risinošajām publiskās pārvaldes iestādēm?

Neraugoties uz daudzajiem ieguvumiem, ko sniedz Jaunā pieeja, joprojām var būt sarežģīti standartos sasniegt augstu vides aizsardzības aktualitātes līmeni. Tādēļ ir svarīgi, lai standartizācijā iesaistītos publiskais sektors un lai atbilstošajās tehniskajās komitejās tiktu nodrošināta ekspertīze vides jautājumos. Standarti var padarīt publiskās pārvaldes iestāžu (ministriju, parlamentu, valsts pārvaldes aģentūru u.c.) darbu efektīvāku un rezultatīvāku, piemēram, ieviešot regulējumu un likumdošanu, izstrādājot valsts programmas un uzlabojot uzņēmumu un ražotāju sniegumu vides jomā. Standartizācija piedāvā šādus konkrētus **ieguvumus vides jautājumu regulējumam un likumdošanai**:

NOSAKA SKAIDRAS, ATKLĀTAS UN ĪSTENOJAMAS RĪCĪBPOLITIKAS: standarti var noteikt vienotu produktu, procesu un parādību terminoloģiju. Tādējādi ir iespējams novērst specifisku terminu nekorektu izmantošanu un pārpratumus. Pamatjēdzieni ir skaidri definēti, radot tiesisku noteiktību, piemēram, attiecībā uz remontējamības definīciju aprītes ekonomikas kontekstā. Standarti var arī definēt metodoloģijas, nodrošinot mērījumu rezultātu salīdzināmību, kas ļauj veikt, piemēram, vides monitoringu. Tas ir īpaši būtiski situācijās, kad mērījumus izmanto, lai nodrošinātu atbilstību vides parametru prasībām, piemēram, pieļaujamajām transportlīdzekļu emisiju robežvērtībām. Definējot atbilstošu mērīšanas metodi, ir iespējams skaidri, pārbaudāmi un atkārtojamus apstākļos noteikt robežvērtību pārsniegšanu. Tādējādi ir iespējams nodrošināt viennozīmīgu likumu un noteikumu izpildi.

STANDARTI VIDEI

SAGLABĀ AKTUALITĀTI: atbilstoši standartizācijas principiem standarti tiek regulāri pārskatīti, it īpaši ņemot vērā produktu, procesu un metodoloģiju tehnoloģisko attīstību. Pateicoties atjaunotajiem standartiem, normatīvie akti saglabā atbilstību mūsdienu attīstības līmenim. Pastāvīgi sekojot līdzi standartizācijas dokumentu izstrādei vai aktīvi iesaistoties standartizācijas tehniskajās komitejās, publiskajam sektoram ir iespēja sekot izmaiņām un aktualitātēm, kas savukārt dod iespēju, piemēram, veidot labākas pētniecības un inovāciju programmas.

ĻAUJ DARBOTIES EFEKTĪVĀK UN REZULTATĪVĀK: bieži vien lēmumu pieņēmēji un likumdevēji vides aizsardzības jomās izstrādā dažādus tehniskos regulējumus (testēšanas metodes un citas tehniskās specifikācijas), nezinot par standartu esamību un standartizācijas aktivitātēm konkrētajās jomās, tādējādi veicinot darba dublēšanos. Sekojot līdzi standartizācijas norisēm un ņemot vērā ekspertu izstrādātos standartus, publiskais sektors var samazināt sava darba apjomu.

TIEK PLAŠI ATZĪTA: standartus izstrādā ieinteresēto pušu un ekspertu grupas, ko veido uzņēmējdarbības, ražošanas, zinātnes un pilsoniskās sabiedrības, kā arī publiskā sektora pārstāvji. Tādējādi šajā procesā tiek pārstāvētas visu ieinteresēto pušu intereses. Piedaloties standartu izstrādē un veidojot uz tiem atsauci, publiskais sektors veicina izpratni un atbalstu likumdošanas iniciatīvām.

→ Standartizācijas izmantošana valsts politikas veidošanā var sniegt daudz ieguvumu vides aizsardzībai gan nacionālā, gan Eiropas līmenī. Tas kļūst skaidri redzams dažādās rīcībpolitiku jomās, tādās kā, piemēram, aprites ekonomika, pielāgošanās klimata pārmaiņām un ilgtspējīgas finanses.

Aprites ekonomika – ekonomikas modelis, kas vēl tiek definēts

Aprites ekonomikas ieviešana ar mērķi samazināt atkritumu rašanos un izveidot “noslēgta cikla sistēmu” pastāvīgai resursu izmantošanai ir bijusi ES darba kārtībā jau vairākus gadus. Ar Eiropas zaļo kursu, kuru balsta Jaunais aprites ekonomikas rīcības plāns, šis temats ir kļuvis par vienu no galvenajām ES prioritātēm. Aprites ekonomikas sistēmas aptver dažādus produkta dzīves cikla posmus, sākot no ražošanas un lietošanas līdz remontēšanai, atkārtotai izmantošanai, ražošanai un pārstrādei.

KĀ STANDARTIZĀCIJA VAR VEICINĀT APRITES EKONOMIKAS IEVIEŠANU?

Standartizāciju var izmantot kā vērtīgu rīku noslēgtu ekonomisko ciklu atbalstam. Standarti var tikt izmantoti, piemēram, lai **definētu vispārējus pamatjēdzienus**, tādus kā „remontējamība” vai „produkta ilgzturība”. Izveidojot vispārēju terminoloģiju, šos jēdzienus var izmantot ne tikai ražošanas nozarē, bet arī publiskajā sektorā likumdošanas nolūkos. Izstrādājot likumus un noteikumus, standarti palīdz izvairīties no nepilnībām, ko var radīt neviennozīmīgas prasības. Turklāt attiecīgus standartus var izmantot publiskajos iepirkumos, nodrošinot, ka pasūtītājs iegūst aprites ekonomikas principiem atbilstošus produktus vai pakalpojumus.

ATTĪSTĪBAS TENDENCES UN VEIKSMES STĀSTI

Šobrīd jau ir izstrādāti dažādi standarti, kas veicina uz aprites principiem balstītu produktu un pārvaldības sistēmu izveidi. Piemēram, vairāki standarti sniedz informāciju, kā savākt, transportēt, šķirot un apstrādāt elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumus (EEIA) (EN 50625 sērija, EN 50614). Šie standarti ietver detalizētas prasības, kā attīrīt EEIA, nodrošinot, ka darbu veicēji un apkārtējā vide netiek pakļauta toksisku ķīmikāliju iedarbībai, kā arī lai sekmētu iekārtu pārstrādi un sagatavošanu atkārtotai izmantošanai. Savukārt citi standarti detalizēti raksturo, piemēram, otrreizēji pārstrādātu plastmasu, lai dzīves cikla beigās ļautu esošiem plastmasas materiāliem atkārtoti nonākt ražošanas aprītē, veicinot virzību uz aprites ekonomiku. Tiek izstrādāti arī standarti Eiropas

STANDARTI VIDEI

Ekodizaina direktīvas atbalstam ar mērķi veicināt ilgtspējīgāku resursu izmantošanu produktu dzīves ciklos. Turklāt jau šobrīd ir pieejami standarti, kas atbalsta ekodizaina prasības attiecībā uz efektivitāti materiāliem, kas tiek izmantoti ar enerģiju saistītos ražojumos (piemēram, EN 45555, EN 45556 u.c.). Šie standarti apraksta jautājumus, kas saistīti ar produktu dzīves cikla pagarināšanu, spēju atkārtoti izmantot komponentes vai pārstrādāt materiālus produktu dzīves cikla beigās, kā arī šo komponentu un materiālu izmantošanu jaunos ražojumos.

Ņemot vērā aprites ekonomikas visaptverošo raksturu, tā ir joma, kurā **standartizācijai** joprojām ir **ievērojams potenciāls**. Līdz šim šajā jomā, kas joprojām nepārtraukti attīstās, ir maz vai nav vispār visaptverošu standartizētu vadlīniju definīcijām, principiem, stratēģijām vai monitoringam. Aprites ekonomikas viennozīmīgas definīcijas neesamība nozīmē to, ka, piemēram, atsevišķus rādītājus ir iespējams interpretēt atšķirīgos veidos, jo nav skaidrs, ko un kā mērīt. Tādējādi standarti rada ietvaru aprites ekonomikas turpmākai attīstībai – uzlabojumiem, mērīšanai un monitoringam. Starptautiskajā līmenī ISO tehniskās komitejas aktīvi strādā pie jaunu standartu izstrādes, kas aptvers dažādus aprites ekonomikas aspektus, tostarp principus un terminoloģiju, organizāciju un produktu aprites līmeņa novērtēšanu, uzraudzības ķēdi un vairākus nozarei specifiskus standartus.

Ņemot vērā aprites ekonomikas nozīmīgumu ekonomikas pārveidošanā, publiskajam sektoram ir svarīgi sekot un iesaistīties standartizācijas procesos, un izmantot esošos un topošos standartus normatīvo aktu izstrādē.

Pielāgošanās klimata pārmaiņām – sistemātiska gatavošanās klimata pārmaiņu ietekmei

Klimata pārmaiņām būs ievērojama un neatgriezeniska ietekme uz vidi, ekonomiku un cilvēku dzīves apstākļiem. Reaģējot uz klimata pārmaiņām, ir iespējams pielietot divas savstarpēji papildinošas stratēģijas saistīto risku mazināšanai un pārvaldībai. No vienas puses risku mazināšana ir pievēršanās klimata pārmaiņu cēloņiem, piemēram, samazinot emisiju apjomu. No otras puses pielāgošanās ir risinājums cīņai ar neizbēgamo klimata pārmaiņu fizisko ietekmi, veicot atbilstošus pasākumus, lai novērstu vai samazinātu zaudējumus. Tas ir svarīgi ne tikai uzņēmumiem un iedzīvotājiem, bet arī rīcībpolitiku veidotājiem un publiskās pārvaldes iestādēm.

KĀ STANDARTIZĀCIJA VAR VEICINĀT PIELĀGOŠANOS KLIMATA PĀRMAIŅĀM?

Lai adaptācija klimata pārmaiņām būtu efektīva, standarti par pielāgošanos un noturības stiprināšanu var būt nozīmīgs informācijas avots dažāda līmeņa lēmumu pieņēmējiem valsts pārvaldē. Standarti veicina arī izmantoto pasākumu un procesu pielāgošanu reaģēšanai uz klimata pārmaiņām. Piemēram, tie sniedz **uzticamu pamatprincipu kopumu**, kas raksturo pārbaudītas pieejas, procesus, pārvaldības sistēmas, produktu dizainu, terminoloģiju un testēšanas metodes.

ATTĪSTĪBAS TENDENCES UN VEIKSMES STĀSTI

2013. gadā Eiropas Komisija (EK) pieņēma ES Klimatadaptācijas stratēģiju, uzsverot **standartizācijas ievērojamo nozīmi**, nodrošinot pielāgošanos klimata pārmaiņām. Tā rezultātā Eiropas standartizācijas organizācijas CEN un CENELEC izveidoja Klimatadaptācijas koordinācijas grupu (*Adaptation to Climate Change Coordination Group*), lai koordinētu standartizācijas darbu un veicinātu ieinteresēto pušu sadarbību šajā jomā. Šī grupa strādā galvenokārt ar klimatnoturīgas infrastruktūras izveides un uzturēšanas jautājumiem ES stratēģijas trijās prioritārajās nozarēs: transports, enerģētika un būvniecība.

2019. gada jūlijā tika publicēts pirmais standarts saistībā ar pielāgošanos klimata pārmaiņām (EN ISO 14090), kas atbalsta klimata pārmaiņu risku sistemātisku pārvaldību. Konkrētāk, tas **palīdz visu veidu organizācijām sagatavoties un pārvaldīt klimata pārmaiņu ietekmi**, izmantot esošās iespējas un novērst kaitīgo seku rašanos. Turklāt šis standarts ir lielisks labās prakses piemērs gan investoriem un klientiem, gan citiem interesentiem. Šajā standartu sērijā ir arī tādi standarti kā EN ISO 14091, kurā aplūkota ietekmes un riska novērtēšana klimata pārmaiņu kontekstā, vai tehniskā specifikācija ISO/TS 14092, kas nosaka pielāgošanās prasības un vadlīnijas izmantošanai pašvaldībās un kopienās.

Ir ļoti svarīgi iesaistīt publisko sektoru kritiskās infrastruktūras elementu un organizāciju sagatavošanā klimatisko apstākļu pārmaiņām. Lai to darītu konsekventi, ieteicams izmantot standartus, lai nodrošinātu, ka pielāgošanās klimata pārmaiņām samazinās un novērsīs iespējamo kaitējumu.

STANDARTI VIDEI

Ilgospējīgas finanses – iziešana ārpus „50 zaļā nokrāsām”

Parīzes nolīgumā noteikto ambīciju sasniegšanai Eiropas zaļais kurss un ilgtspējīgas attīstības mērķi (*Sustainable Development Goals*) pieprasa ievērojamas finanšu investīciju daļas pārvirzīšanu no fosilā kurināmā un ierobežotiem resursiem uz videi draudzīgākiem produktiem. Šajā sakarā ilgtspējīgas finanses ir aplūkojamas kā koncepcija, kas paredz veidus, kā integrēt vides, sociālās un pārvaldības praksi saimniecisko darbību finansēšanā. Turklāt tās sekmē finanšu jomas dalībnieku atklātību un izpratni par nepieciešamību mazināt vides, sociālos un pārvaldības riskus veiktajās investīcijās, it īpaši ilgtermiņa investīcijās.

KĀ STANDARTIZĀCIJA VAR VEICINĀT ILGTSPĒJĪGU FINANŠU IEVIEŠANU?

Pieaugot pieprasījumam pēc ilgtspējīgu investīciju iespējām, bet iztrūkstot saskaņotiem kritērijiem un terminoloģijai šo investīciju klasificēšanai, standartizāciju ir iespējams izmantot kā **objektīvu kritēriju** izveides rīku ilgtspējīgu un videi draudzīgu investīciju noteikšanai. Rezultātā institucionālie ieguldītāji, reitingu aģentūras un uzņēmumi spēs pieņemt labākus lēmumus, izvērtējot ilgtspējīgu investīciju iespējas.

ATTĪSTĪBAS TENDENCES UN VEIKSMES STĀSTI

Pēc Parīzes nolīguma ES izveidoja augsta līmeņa ekspertu grupu (*High-Level Expert Group - HLEG*) ilgtspējīgu finanšu jautājumos, kas sniedza ieguldījumu rīcības plāna izveidē par ilgtspējīgas izaugsmes finansēšanu. Šis rīcības plāns nosaka ES ilgtspējīgu finanšu stratēģiju un ceļa karti, kā arī EK mērķi izveidot **ES ilgtspējīgu ekonomisko darbību klasifikācijas sistēmu**. Tehnisko ekspertu grupai (*Technical Expert Group - TEG*), kurā piedalījās finanšu nozares, NVO un akadēmisko aprindu pārstāvji, tika dots uzdevums izveidot ES zaļo finanšu produktu taksonomiju, kā arī indeksu fondu, informācijas atklāšanas regulējuma un zaļo obligāciju etalonus. Lai nodrošinātu skaidrību un konsekveni, EK kā dalīborganizācija piedalās ISO tehniskās komitejas (TC 322) darbā, kuras darbības laukā ir ilgtspējīgu finanšu jautājumi. Komitejas mērķis ir veicināt standartizāciju

ilgtspējīgu finanšu jomā, lai ar ilgtspēju saistītie apsvērumi, tādi kā vides, sociālā un pārvaldības prakse, tiktu integrēti institucionālo investīciju lēmumu pieņemšanā un plašākā finanšu pārvaldībā. Ilgtspējīgu finanšu jomā Eiropas sasniegumi standartizācijā visā pasaulē tiek uztverti kā šīs jomas etalons.

Publiskajam sektoram ir svarīgi definēt skaidrus noteikumus un kritērijus tam, kādi produkti tiek uzskatīti par ilgtspējīgiem, īpaši saistībā ar investīciju iespējām. Šī iemesla dēļ publiskās pārvaldes iestādēm būtu cieši jāseko standartizācijas aktivitātēm.

Izmantojot standartizāciju kā vides aizsardzības un ar to saistītās likumdošanas rīku, publiskais sektors var gūt vairākas priekšrocības: standartizācija rada visām ieinteresētajām pusēm kopēju valodu, padarot publiskā sektora darbu efektīvāku un rezultatīvāku. Vienlaikus ir būtiski apzināties, ka vides aizsardzības uzlabošanā ar standartu palīdzību joprojām ir daudz darāmā, un tas ir svarīgs publiskā sektora uzdevums.

Kā iesaistīties standartizācijā

ORGANIZĀCIJAS

→ Par CEN un CENELEC | CEN-CLC Stratēģiskā konsultatīvā padome vides jautājumos (*Strategic Advisory Body on Environment - SABE*)

→ Pārskats par CEN biedriem un CENELEC biedriem – nacionālās standartizācijas institūcijas

→ Pārskats par CEN tehniskajām komitejām un CENELEC tehniskajām komitejām – visas standartizācijas aktivitātes vienkopus

PUBLISKAJAM SEKTORAM AKTUĀLĀ INFORMĀCIJA STANDARTIZĀCIJAS JOMĀ

→ *CEN/CENELEC Guide: Better Regulation through Standards – A Guide for Policy Makers*

→ *CEN/CENELEC brochure: European Standards respecting the environment*

→ *ISO/IEC brochure: International Standards for policy makers*

PAR MUMS

CEN (Eiropas Standartizācijas komiteja) un CENELEC (Eiropas Elektrotehnikas standartizācijas komiteja) ir Eiropas Savienības (ES) un Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācijas (EBTA) atzītas Eiropas standartizācijas organizācijas, kas saskaņā ar Regulu Nr. 1025/2012 ir atbildīgas par standartu izstrādi Eiropas līmenī. CEN un CENELEC biedri ir 34 Eiropas valstu nacionālās standartizācijas institūcijas un nacionālās elektrotehniskās komitejas. CEN un CENELEC pieņemtie Eiropas standarti (EN) un citi standartizācijas dokumenti ir pārņemti un atzīti visās šajās valstīs. Eiropas standarti (EN) palīdz uzlabot drošību, kvalitāti, atvieglot pārrobežu tirdzniecību un stiprināt Eiropas vienoto tirgu. Tie tiek izstrādāti, sadarbojoties uzņēmēju un ražotāju, pētniecības institūtu, patērētāju un vides organizāciju, arodbiedrību un citu ieinteresēto pušu deleģētajiem ekspertiem. CEN un CENELEC darbojas, lai veicinātu standartu starptautisku saskaņošanu atbilstoši tehniskās sadarbības līgumiem ar ISO (Starptautisko Standartizācijas organizāciju) un IEC (Starptautisko Elektrotehnikas komisiju).

* *Pilntiesīgo biedru skaits 2020. gada maijā.*

KĀ IESAISTĪTIES

Līdzdalība standartizācijas procesā ieinteresētajām pusēm ļauj izteikt savu viedokli par standartu projektu saturu un būt labāk informētām par attiecīgai interešu jomai vai darbības nozarei atbilstošo standartu izstrādi. Uzņēmumiem, valsts iestādēm un citām (nacionālajām) organizācijām, kuras vēlas piedalīties CEN darbā, nepieciešams sazināties ar CEN biedru (nacionālo standartizācijas institūciju (*National Standardization Body - NSB*)) vai CENELEC biedru (nacionālo komiteju (*National Committee - NC*)) savā valstī. Sazinoties ar NSB vai NC, šīs organizācijas var vai nu piedalīties nacionālajā spoguļkomitejā, kas ir atbildīga par ieguldījuma sniegšanu attiecīgās standartizācijas tehniskās komitejas (STK) (*Technical Committee - TC*) darbā Eiropas līmenī, vai arī NSB/NC to var izvirzīt par aktīvu Eiropas standartizācijas komitejas/darba grupas locekli.

